

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Annus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

dominum dicerent, sacrificia illi se facere putabant, ubi celsissimam speculam conscendissent, Jo-
vemque cœli circulum nuncupassent. Transit idem mos ad Turcas. Hinc ab alta quaque turri
matutinales illæ acclamationes, quarum sensus est, Deum fuisse semper, futurumque semper, neque
quicquam aliud, nisi quod suum etiam salutant Mahometum Sarraceni quoque & pleræque aliæ
nationes Deum, Circulum appellabant, atque hinc sempiternum exprimi contendebant.

ADORATIO. CAP. IX.

*Aloisius
circumactu
corporis.*

EA de causa Pythagoras circumactu corporis adorandum jubet his verbis, *περικύβητος*
περικύβητος, quod Plutarchus ad imitationem cœli perpetua vertigine circumacti fieri putat, quam
quam nonnulli dicunt ad rerum humanarum varietatem, assiduamque mutationem, in quibus ni-
hil stabile, perpetuumque sit, arbitrantur. Sedenim quod ad corporis conversionem pertinet, muta-
rum is gentium mos fuit: idque Propertiani loci aperit intellectum, libro 1.

*Ante tuos quotiens verti me perfida postes,
Debitaque occultis vota tui manibus?*

*Sarton in
Vitell. c. 2.*

Quod dubio procul adorationem rite factam innuit. Tale aliquid apud Suetonium invenias, ubi
Lucio ait, de Vitellii progenitoribus loquens: *Idem miri in adulando ingenii, primus Capitiæ Casarem
adorari, ut Deum instituit, cum reversus ex Syria non aliter adire ausus esset, quam capite velato, circum-
vertens que se, deinde procumbens.* Fuit vero Numæ institutum, ut adorantes Deos, in orbem sese ver-
terent, deinde vero sederent. Præterea conversio illa, & totius corporis circumactio, nobis docu-
mento est, nihil ex humanis rebus firmum esse & stabile, & utcumq; vertat Deus, revolvatq; vitam
nostram, id iurandæ ac libenter admitti oportere. De festu autem in Cynocephali commentario di-
ctum, situm huiusmodi ad divina pertinere. Id vero minime prætereundum, fieri solitam eam corporis
conversionem à sinistra in dexteram, ad ipsius mundi imitationem, cuius ortus, ut & Plinius, &
nonnulli alii tradidere, ab læva parte est in dexteram præceptum. Quare jocatur Plautus Curculione,
dicente Phædromo: *Quo me vertam nescio, subjungit Palinurus servus: Si Deos salutas, dextro ver-
sum censeo.* De Camillo memoriæ proditum est, cum se ad dexteram convertisset, ut mos erat Roma-
nis adorantibus, subito eum lapsu cecidisse, quod omen ad damnationem, qua postea oppressus est,
pertinuisse creditum, omnia eo populo superstitiosius æquo pendente. Quoque ad huiusmodi
circuitum in adoratione pertinet, notum ex historiis est, quam prudenter Marcellus ad Capitolium
Cisalpinæ Galliæ vicum se gesserit. Nam cum impetum in Gallos faceret, retractus ab Equo ob
hostium clamorem perterritus, circuitum eum adorato Sole, ut Romanis in pugnae principio fa-
cere mos erat, de industria fecisse simulavit, ne apud suos mali ominis religionem excitaret. E con-
trario Galli sinistrorsum, & in lævam partem religiosius fieri ab adorantibus conversionem corporis
arbitrabantur, de quo ita Plinius: *In adorando dexteram ad osculum referimus, totamque corpus cir-
cumagimus: quod in lævam fecisse Galli religiosius credunt.*

*Numæ in-
stitutum in
adorandis
Dii.*

PERFECTIO. CAP. X.

*Nam πεί-
λειος*

DEnique apud veteres observabatur, ut facto sacrificio, circulum in ara illinerent ex hostia-
rum sanguine, quem phiala religiosissime collegissent. Idque erat sacrum illud verbum *πείλειος*,
quod perfectionis indicium esse dicebant: quod figurarum ea sit undecumque perfecta.

ANNUS. CAP. XI.

*Id est, perfe-
ctus & dege-
τη τελεία,
perfecta
virtus.
Arist. libr.
Eth. 1. c. 13.
Aureus cir-
culus in Si-
mandii se-
pul. bro.*

Qui vero per circuli designationem annum intelligi volunt, ut manifestiora prætereamus, ejus
potissimum aurei circuli ratione inniti videntur, quam de Simandii sepulchro & Cambyses &
Persæ sustulerunt: erat enim ille trecentorum & sexaginta quinque cubitorum ambitu, cubiti unius
latitudine, singulis anni diebus in singulis cubitis, exsculptis, per astrorum ortus occasusque, quibus
ea secundum Astrologos observata significarent: cuiusce rei quædam propemodum umbra habetur
Patavi in Palatini palatii aula, ubi corona superne circum circa ducta, Zodiaci primum totius figu-
ris insignis, mox gradibus suis distincta, quorum unicuique adpictæ sunt certæ rerum imagines,
quæ pueri gradus ejus emerfu nati, modo ingenium, modo sortem indicent: quarum ego testimo-
niis sæpe uti soleo hieroglyphicis meis fide faciendæ: nam Ægyptium quid omnino sapere vi-
dentur.

AD anni autem similitudinem Poëmaticis etiam genus Circulus appellatur, cuius Aristoteles Analyticis meminit. Id alii alio exposuerunt modo. Sed nimirum Poëma illud Circulus appellatur, cuius finis idem est cum principio, cuiusmodi est Catullianum epigramma in annales Volufii, & alterum in Nonium Strumam, & unum etiam in Mamurram & Cafarem Euthymius sane Circulares eos Pfalmos vocat, qui eodem finiunt versu, quo ceperant, cuiusmodi est xviii. supra centesimum: *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam sempiterna est eius misericordia.* Fierique solet, ubi sententiam aliquam insigniorem quarimus in audientis animo quasi aculeum quandam è repetitione productum affigere, utque tenacius memoriae inhærescat, affixum ita relinquere.

Hinc forte san veteris Gallicæ Poëtas notant, Rondeau. Circulares Pfalmi qui.

CONTRARIETAS: CAP. XIII.

Motus vero, qui est in circulis, natura considerata, in causa fuit, ut periti Mathematicarum, contrarietatem hieroglyphice significare volentes, duos iuxta sese contingentes circulos describerent, quales in quibusdam machinis fieri vidimus, propter unius incurvationem adverso motu alterum circumagi: atque ita manifestam discordiam apparere, quam in adolescentiæ nostræ delictis, amore in indignationem converso, ita ex Aristotele descripsimus:

Mathematica observatio.

*Non aliter motus concurrere ad oscula vidi,
Hinc atque hinc gemina sic coiere rota,
Quæ simulac primis sese teigere labellis,
Pars ea quamprimum, quæ veniebat, abit.
Fitq; ex concursu facies contraria prima,
Machina versa meo qualis in igne fuit.*

SUMPTUS PUBLICI PRIVATIQUË.

CAP. XIV.

Orbiculi quidam numismatum speciem referentes, quos in aliquot pyramidibus & obelificis excisos videas, pecuniam indicant in opere construendo erogatam: qui si fuerint in orbem dispositi, sumptum ejus operis significare ajunt publicum fuisse, sin parallelari quodam ordine sculpti, privatam impensam significare contendunt, quæ tamen interpretamenta juniorum quorundam esse, non inficior: nam apud veteres nihil tale interpretatum inveni. Exigeret hic locus, ut de circulis quibusdam mutua complicatione junctis, qui disciplinarum hieroglyphicum constituunt, rationem subjungerem, sed quoniam argumentum illud alio commentario, quod Illustrissimo reverendissimoque Herculi Mant. inscripsimus, late satis explicatum est, ad spheram nunc & figuras aliquot istius cogitationis convertemur,

Orbiculi numismatum speciem præ se ferentes.

DE SPHÆRICA FIGURA. CAP. XV.

Per circulum superius Deum à nonnullis intelligi docuimus. Caterum si qua Deo forma similitudine adscribi possit, longe convenientius spherica illi figura accommodabitur. Merito itaque Xenophanes mundum illum archetypum spheram appellavit, veteresque plerique veræ Theologiæ scientiam nondum assecuti, nihil esse aliud Deum, nisi cælum ipsum, & cœlestia ista arbitrabantur. Sed & Salomon ad Deum conversus: *Exaudi o cælum, dixit.* Deos tamen, ut nostrorum interim oracula missa faciamus, neque mensura, neq; forma ulla comprehendi posse dicit Jamblichus, & omnes, qui aliquo veræ doctrinæ lumine irradiati fuerunt,

Et Esai. c. i. Audite cœli.

ÆTERNITAS. CAP. XVI.

Itaque recte cum per hieroglyphicum spheræ Deum intelligerent, æternitatem quoque eadem figura descripserunt. In numo enim Faustina, quam retulerant inter divos suos, sigillum est cum sceptro super spheram sedens, dextera exporrecta, cum inscriptione, ÆTERNITAS. Eadem inscriptio in numo altero, ubi dea summis lævæ digitis palam tollit, dextera spherulam porrigit. Cum vero mundi ipsa figura in orbem conglobata perhibeatur, plerique veterum eo signo crediderunt,

Fausina numus. In princ. pio.